

sygn. akt VII Pa 84/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 września 2016 r.

Sąd Okręgowy Warszawa-Praga w Warszawie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych
w składzie:

Przewodniczący: SSO Marcin Graczyk

Sędziowie: SO Renata Gąsior

SO Małgorzata Jarząbek (spr.)

Protokolant: st.sekr.sądowy Monika Olszewska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 29 września 2016 r. w Warszawie

sprawy z powództwa H. R.

przeciwko (...) Sp. z o.o. w W.

o wynagrodzenie, odszkodowanie i wydanie świadectwa pracy

na skutek apelacji wniesionej przez pozwaną

od wyroku Sądu Rejonowego dla Warszawy Pragi-Południe w Warszawie VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych
z dnia 10 marca 2016 r., sygn. VI P 379/14

1. zmienia zaskarżony wyrok w części dotyczącej odszkodowania z tytułu niewydania w terminie świadectwa pracy w ten sposób, że powództwo oddala,
2. w pozostałym zakresie apelację oddala.

SSO Renata Gąsior SSO Marcin Graczyk SSO Małgorzata Jarząbek

UZASADNIENIE

Wyrokiem zaocznym z dnia 3 marca 2015 roku Sąd Rejonowy dla Warszawy Pragi-Południe VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych po rozpoznaniu sprawy o sygnaturze akt VI U 379/14, z powództwa H. R. przeciwko (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W., o wynagrodzenie, odszkodowanie i wydanie świadectwa pracy, w punkcie I wyroku zasądził od pozwanego (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W. na rzecz powoda H. R. kwotę 12.000,00 złotych tytułem wynagrodzenia za pracę wraz z ustawowymi odsetkami:

- od kwoty 2.000 od dnia 11 grudnia 2013 r do dnia zapłaty;
- od kwoty 2.000 od dnia 11 stycznia 2014 r do dnia zapłaty;
- od kwoty 2.000 od dnia 11 lutego 2014 r do dnia zapłaty;
- od kwoty 2.000 od dnia 11 marca 2014 r do dnia zapłaty;

- od kwoty 2.000 od dnia 11 kwietnia 2014 r do dnia zapłaty;

- od kwoty 2.000 od dnia 11 maja 2014 r do dnia zapłaty.

W punkcie II wyroku zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 3.000,00 złotych tytułem odszkodowania za czas pozostawania bez pracy na skutek nie wydania świadectwa pracy w ustawowym terminie, w punkcie III nakazał pozwanemu wydanie na rzecz powoda świadectwa pracy, w punkcie IV nadał wyrokowi rygor natychmiastowej wykonalności, a w punkcie V zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 1.800,00 złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Powyższy wyrok zaskarżył pozwany, który w sprzeciwie z dnia 31 marca 2015 roku wniósł o: uchylenie wyroku, oddalenie powództwa w całości, zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów postępowania i ewentualnych kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych lub według zestawienia kosztów, a także o zawieszenie rygoru natychmiastowej wykonalności nadanego wyrokowi zaocznemu. Powód podtrzymał dotychczasowe stanowisko procesowe i zaprzeczył wszystkim twierdzeniom i wnioskom pozwanej.

Sąd Rejonowy dla Warszawy Pragi-Południe w Warszawie VI Wydział Pracy

i Ubezpieczeń Społecznych, po ponownym rozpoznaniu sprawy, na skutek sprzeciwu pozwanej spółki, wyrokiem z dnia 10 marca 2016 roku, utrzymał w mocy wyrok zaoczny, następnie na mocy postanowienia z dnia 14 stycznia 2016 roku, Sąd Rejonowy zawiesił rygor natychmiastowej wykonalności.

Sąd Rejonowy dla Warszawy Pragi-Południe w Warszawie ustalił w sprawie, następujący stan faktyczny:

Powód H. R. był zatrudniony w pozwanej spółce (...)

Sp. z o.o. w okresie od 20 lipca 2013 roku do 19 września 2013 roku na okres próbny, a następnie od 20 września na czas nieokreślony, na stanowisku dyrektora handlowego. W umowach o pracę ustalono, iż powód będzie otrzymywał wynagrodzenie miesięczne w kwocie 2000,00 złotych brutto. Powód począwszy od miesiąca października, otrzymywał wynagrodzenie z opóźnieniem i nieregularnie. Następnie bez podania przyczyny spółka zaprzestała wypłacania powodowi wynagrodzenia. W związku z powyższym powód złożył oświadczenie o rozwiązaniu umowy o pracę bez wypowiedzenia z winy pracodawcy. Pracodawca nie wypłacił powodowi wynagrodzenia za okres pracy w wysokości 12.000 złotych. Pozwany nie wydał powodowi świadectwa pracy. Powód po rozwiązaniu z pozwaną umowy o pracę poszukiwał innego zatrudnienia w branży ubezpieczeniowej. Powodowi proponowano zatrudnienie za wynagrodzeniem 5.000,00 złotych miesięcznie pod warunkiem dostarczenia świadectwa pracy z ostatniego miejsca zatrudnienia. Powód nie dostarczył świadectwa pracy i w związku z tym nie podpisano z nim umowy o pracę.

Sąd Rejonowy ustalił stan faktyczny w sprawie na podstawie dowodu

z umów o pracę powoda i pozwanego, oświadczenia o rozwiązaniu umowy o pracę bez wypowiedzenia z winy pracodawcy, a także zeznań powoda. Sąd dał wiarę dowodom z dokumentów, a także zeznaniom powoda, gdyż nie były one kwestionowane przez stronę pozwaną. Sąd Rejonowy zauważył, iż strona pozwana w sprzeciwie od wyroku zaocznego, podnosiła jedynie, że powód otrzymał świadectwo pracy oraz negowała fakt zgłoszenia przez powoda żądania odszkodowania za niewydanie świadectwa pracy. Ponadto Sąd Rejonowy miał na uwadze, iż strona pozwana nie odniosła się w ogóle do żądania powoda w zakresie wynagrodzenia za pracę.

Sąd Rejonowy dla Warszawy Pragi-Południe VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych zważył, co następuje:

Powołując treść art. 344. § 1 i § 2 k.p.c. Sąd Rejonowy podkreślił, że pozwany, przeciwko któremu zapadł wyrok zaoczny, może złożyć sprzeciw w ciągu dwóch tygodni od doręczenia mu wyroku. W piśmie zawierającym sprzeciw pozwany powinien przytoczyć zarzuty, które pod rygorem ich utraty należy zgłosić przed wdaniem się w spór co do istoty sprawy oraz okoliczności faktyczne i dowody. Sąd zwrócił uwagę, iż zgodnie ze wskazaną regulacją kodeksową, pomija się spóźnione twierdzenia i dowody, chyba że strona uprawdopodobni, że nie zgłosiła ich w sprzeciwie bez swojej winy lub że uwzględnienie spóźnionych twierdzeń i dowodów nie spowoduje zwłoki w rozpoznaniu sprawy albo, że występują inne wyjątkowe okoliczności.

Odnosząc się do zakresu żądań powoda, Sąd Rejonowy zauważył, iż H. R. dochodził zasądzenia wynagrodzenia za pracę, wydania świadectwa pracy oraz odszkodowania za niewydanie świadectwa pracy. Sąd podniósł, iż ciężar udowodnienia faktu wypłaty wynagrodzenia i wydania świadectwa pracy spoczywa zgodnie z art. 6 k.c. w związku z art. 94 k.p. oraz art. 97 k.p. na pracodawcy.

Sąd Rejonowy zważył, iż odpłatność pracy wykonywanej w ramach stosunku pracy jest podstawową zasadą prawa pracy (w myśl art. 13 k.p.), od której nie ma żadnych wyjątków. Wynagrodzenie stanowi ekwiwalent za świadczoną przez pracownika pracę i powinno odpowiadać nie tylko rodzajowi wykonywanej pracy i kwalifikacjom pracownika, ale również uwzględniać ilość i jakość świadczonej pracy (w powyższym zakresie Sąd Rejonowy powołał przepisy art. 78 § 1 k.p. i art. 80 k.p.).

Zdaniem Sądu Rejonowego pozwany nie udowodnił, że wypłacił powodowi wynagrodzenie i wydał mu świadectwo pracy. W sprzeciwie od wyroku zaocznego pozwany wypowiedział się jedynie co do tego, że wydał powodowi świadectwo pracy oraz kwestionował żądanie powoda w zakresie odszkodowania za poniesienie szkody w związku z niewydaniem świadectwa pracy. Wobec faktu, że pozwany nie wypowiedział się co do zaległego wynagrodzenia, nie przedłożył dokumentacji, z której wynikałoby, że zaległe wynagrodzenie wypłacił, Sąd Rejonowy dał wiarę treści zeznań powoda i mając na uwadze treść art. art. 230 k.p.c. uznał fakt niewypłacenia wynagrodzenia za przyznany.

Sąd uznał również za wiarygodne zeznania powoda w zakresie, w jakim twierdził, że pozwany nie wydał mu świadectwa pracy. Sąd zaznaczył, iż zgodnie z art. 99. § 1 i § 2 k.p. pracownikowi przysługuje roszczenie o naprawienie szkody wyrządzonej przez pracodawcę wskutek niewydania w terminie lub wydania niewłaściwego świadectwa pracy. Odszkodowanie z tytułu niewydania świadectwa pracy, przysługuje natomiast pracownikowi w wysokości wynagrodzenia za czas pozostawania bez pracy z tego powodu, nie dłuższy jednak niż 6 tygodni. Sąd Rejonowy podkreślił (w oparciu o treść art. 6 i 361 § 1 k.c. w zw. z art. 300 k.p.), że to na pracowniku spoczywa ciężar dowodu, że świadectwo wydano mu po terminie lub jest ono niewłaściwe, a ponadto pracownik musi wykazać, że poniósł szkodę oraz, że ta szkoda (polegająca na niemożliwości podjęcia odpowiedniej pracy) jest normalnym następstwem tych bezprawnych zachowań pracodawcy. Sąd Rejonowy zaakcentował, że pracownik musi, udowodnić, iż przeszkodą w uzyskaniu nowego zatrudnienia było właśnie nieuzyskanie świadectwa lub jego niewłaściwość. Może on to wykazywać za pomocą wszelkich środków dowodowych. Sąd zwrócił uwagę, iż dopuścił dowód z przesłuchania stron z ograniczeniem (wobec niestawiennictwa prezesa pozwanej) do przesłuchania powoda na okoliczność, że poniósł szkodę w związku z niewydaniem świadectwa pracy. Powód, w ocenie Sądu, wiarygodnie zeznał, iż prowadzi działalność gospodarczą, ale z powodu nie otrzymania świadectwa pracy nie mógł podjąć dodatkowego zatrudnienia za wynagrodzeniem 5.000 złotych na stanowisku handlowca. W związku tym musiał zapłacić wyższe składki na ubezpieczenie społeczne z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej. Sąd podkreślił,

iż te zeznania powoda nie były w ogóle kwestionowane przez stronę pozwaną.
Z uwagi zaś na nieobecności prezesa pozwanej spółki S. M.,
Sąd ograniczył dowód z przesłuchania stron do przesłuchania powoda

Sąd Rejonowy zauważył w końcowej części rozważań, iż pracodawca mógłby się uwolnić od odpowiedzialności, gdyby wykazał, że szkoda pracownika jest następstwem okoliczności, za które nie ponosi odpowiedzialności (stosownie do regulacji art. 471 k.c. w zw. z art. 300 k.p.). Sąd Rejonowy dodał, iż okolicznościami zwalniającymi pracodawcę z odpowiedzialności są bez wątpienia: siła wyższa (np. klęska żywiołowa) lub sytuacja, gdy podanie w świadectwie błędnych informacji jest skutkiem ich przekazania przez pracownika. Nie znajdując natomiast na gruncie rozpoznanej sprawy podstaw do zwolnienia pracodawcy z odpowiedzialności wobec powoda, Sąd Rejonowy zasądził od (...) Sp. z o.o. , odszkodowanie odpowiadające 6-tygodniowemu wynagrodzeniu powoda.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 98 k.p.c. w związku z art. § 11 ust. 2 w związku z § 6 pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz.U. nr 163, poz. 1348).

W piśmie procesowym z dnia 17 marca 2016 roku powód wniósł o nadanie wyrokowi Sądu Rejonowego dla Warszawy Pragi-Południe w Warszawie z dnia 10 marca 2015 w sprawie VI P 379/14, klauzuli wykonalności. Postanowieniem z dnia 14 kwietnia 2016 roku Sąd Rejonowy uzupełnił wymieniony wyrok w ten sposób, że nadał mu klauzulę wykonalności do wysokości jednomiesięcznego wynagrodzenia powoda tj.; do kwoty 2.000,00 złotych.

Wyrok Sądu Rejonowego dla Warszawy Pragi-Południe w Warszawie z dnia 10 marca 2016 roku , zaskarżył w całości pozwaną i zarzucił mu:

naruszenie norm prawa materialnego tj.:

1. art. 97, art. 99 oraz art. 300 k.p. poprzez błędną wykładnię i w konsekwencji niewłaściwe zastosowanie tych przepisów,

naruszenie norm prawa procesowego tj.:

2. naruszenie art. 149 k.p.c. poprzez brak doręczenia zawiadomienia o wyznaczonym ostatecznym terminie rozprawy,

3. naruszenie art. 233 k.p.c. poprzez przekroczenie zasad swobodnej oceny dowodów, błąd w ustaleniach faktycznych oraz brak wszechstronnej oceny materiału dowodowego przez poczynienie ustaleń całkowicie sprzecznych z materiałem dowodowym zgromadzonym w sprawie.

4. naruszenie art. 357 § 2 k.p.c. w zw. z 328 § 2 k.p.c. poprzez brak prawidłowego uzasadnienia prawnego jak i faktycznego skarżonego wyroku, a w szczególności rozpoznanie sprawy w oderwaniu od innych bezspornych faktów,

5. naruszenie zasad współżycia społecznego określonych w art. 58 § 2 k.c. w zw. z art. 300 k.p.

W świetle podniesionych zarzutów, skarżący wniósł o:

1. zmianę zaskarżonego wyroku poprzez oddalenie powództwa

ewentualnie o:

2. uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie w tym zakresie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania, ponadto pozwany wniósł o:

3. zasądzenie od pozwanego kosztów postępowania poniesionych w I i II instancji według norm przepisanych w tym ewentualnie kosztów zastępstwa procesowego.

W uzasadnieniu apelacji pozwany powołując regulację art. 149 k.p.c. podniósł, iż Sąd o posiedzeniach jawnych zawiadamia strony i osoby zainteresowane przez wezwanie lub ogłoszenie podczas posiedzenia. Stronie nieobecnej na posiedzeniu jawnym należy zawsze doręczyć wezwanie na następne posiedzenie. Wezwanie powinno być doręczone co najmniej na tydzień przed posiedzeniem, a w wypadkach pilnych termin ten może zostać skrócony do trzech dni.

W ocenie pozwanego,

Sąd Rejonowy, w realiach niniejszej sprawy uchybił powyższej zasadzie, albowiem nie doręczył pozwanemu zawiadomienia o terminie ostatniej rozprawy. Pozwany nadmienił, iż o wyroku Sądu Rejonowego podjął wiedzę dzwoniąc do Biura Obsługi Interesantów Sądu.

Skarżący stał na stanowisku, że w niniejszej sprawie doszło do przekroczenia przez Sąd Rejonowy granic swobodnej oceny dowodów, a tym samym do naruszenia normy art. 233 k.p.c. Zdaniem pozwanego, przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów nastąpiło, gdyż Sąd I instancji pomimo braku przesłuchania pozwanego w sposób mało krytyczny podszedł do zeznań- wyjaśnień Powoda, wskazując na pełną ich wiarygodność.

W ocenie skarżącego, również uzasadnienie zaskarżanego orzeczenia nie czyni zadość wymogom określonym w art. 357 § 2 k.p.c. w zw. z 328 § 2 k.p.c. Powołując orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 15 lutego 2013 roku w sprawie I CSK 314/12 oraz orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 7 listopada 2013 roku w sprawie V CSK 550/12, pozwany nadmienił, iż funkcją uzasadnienia jest przekonanie stron

co do trafności stanowiska sądu i zgodności orzeczenia z prawem. Uzasadnienie winno zmierzać do podania stronom przyjętego stanowiska, wskazania powodów uznania twierdzeń i zarzutów za trafne lub bezzasadne, przekonania ich co do słuszności zastosowanego przez sąd podejścia, dotyczącego zgodności orzeczenia z prawem, jak również umożliwienia przeprowadzenia kontroli apelacyjnej. W ocenie pozwanego, Sąd Rejonowy uchybił powyższym regułom ponieważ w sposób wadliwy przedstawił w zaskarżonym orzeczeniu, ustalenie faktów, które uznał za udowodnione. Zdaniem pozwanego, analiza uzasadnienia sporządzonego przez Sąd I instancji, nie spełnia powyżej przedstawionych i opisanych kryteriów. Uzasadnienie zaskarżonego orzeczenia nie zawiera w ocenie pozwanego, wyjaśnienia podstawy faktycznej rozstrzygnięcia, ani też dokonanego przez Sąd wyboru podstawy prawnej rozstrzygnięcia. Wobec powyższych wadliwości pozwany twierdził, iż, Sąd I instancji nie dokonał pełnych ustaleń faktycznych niezbędnych dla rozstrzygnięcia sprawy.

Pozwany podkreślił, iż powodowi zostało wydane świadectwo pracy. Odnosząc się do kwestii utraty przez powoda możliwości zarobkowania z powodu rzekomego nie wydania świadectwa pracy, pozwany podniósł, iż Sąd w tym zakresie uchybił podstawowym zasadom k.p.c. a w szczególności art. 233, bowiem w sposób bezkrytyczny uwzględnił zeznania powoda jakoby ten miał zarabiać 5.000,00 złotych u rzekomego nowego pracodawcy. Zdaniem pozwanego, powód nie udowodnił, iż doznał szkody w okresie pozostawania bez pracy rzekomo poprzez brak świadectwa pracy i nie udowodnił, że nie otrzymał wynagrodzenia. Pozwany dodał, iż z treści złożonych przez niego zeznań, wynikałoby a contrario, iż świadectwo pracy zostało wydane powodowi, dlatego też niezasadnym jest roszczenie powoda o odszkodowanie z tytułu odszkodowania za czas pozostawania bez pracy. Pozwana zaprzeczyła również, by powód nie otrzymał wynagrodzenia w okresie, za który dochodzi roszczeń. Powyższemu przeczą w ocenie pozwanego dowody zgromadzone w sprawie.

Sąd Okręgowy Warszawa-Praga w Warszawie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych zważył, iż apelacja pozwanej spółki (...) Sp. z o.o., zasługuje na częściowe uwzględnienie, a w pozostałym zakresie jako bezzasadna podlega oddaleniu.

Przechodząc do rozważań w zakresie podniesionych zarzutów apelacyjnych, Sąd Okręgowy podkreśla na wstępie, iż zgodnie z tezą uchwały siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 31 stycznia 2008 r., wydanej w sprawie sygn. akt III CZP 49/07, sąd drugiej instancji rozpoznający sprawę na skutek apelacji nie jest związany przedstawionymi w niej zarzutami dotyczącymi naruszenia prawa materialnego, wiążą go natomiast zarzuty dotyczące naruszenia prawa procesowego. Bez względu zatem na stanowisko stron oraz zakres zarzutów – Sąd (Okręgowy) winien zastosować właściwe przepisy prawa materialnego, a więc także usunąć ewentualne błędy prawne Sądu pierwszej instancji, niezależnie od tego, czy zostały one wytknięte w apelacji. Jest jasne, że nienaprawienie tych błędów byłoby równoznaczne ze świadomym ich powieleniem w postępowaniu rozpoznawczym na wyższym szczeblu instancji, czego - zważywszy na istotę wymiaru sprawiedliwości i cele postępowania odwoławczego - nie można zaaprobować. Pozwany podniósł w apelacji zarówno zarzuty dotyczące naruszenia przez Sąd Rejonowy przepisów prawa procesowego (art. 233 k.p.c.) jak również prawa materialnego (tj. art. 97 k.p., art. 99 k.p. oraz art. 300 k.p.), stanowiących podstawę wydania zaskarżonego wyroku. Odnosząc się natomiast do cytowanego powyżej utrwalonego orzecznictwa Sądu Najwyższego, Sąd Okręgowy dokonał oceny zarzutów naruszenia norm prawa procesowego (którymi był związany), a następnie niezależnie od sformułowań apelacji, zwrócił uwagę (i omówił w dalszej części rozważań), iż konsekwencją faktycznego naruszenia norm procesowych było naruszenie przepisów prawa materialnego.

Sąd Okręgowy zwrócił uwagę, iż w treści apelacji pozwany co prawda nie zawarł zapisu, iż podniesiony zarzut zmierzał do wykazania naruszenia przez Sąd Rejonowy § 1 przepisu art. 233 k.p.c., nie mniej jednak wywody skarżącego ujęte w apelacji, stanowiły w ocenie Sądu w istocie powyższy zarzut naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. t.j. prawa procesowego poprzez dokonanie błędnych ustaleń i błędnej oceny materiału dowodowego niniejszej sprawy.

Należy też zauważyć, iż godnie zgodnie z akcentowanym w apelacji pozwanego przepisem art. 328 § 2 k.p.c., uzasadnienie wyroku powinno zawierać wskazanie podstawy faktycznej rozstrzygnięcia, a mianowicie: ustalenie faktów, które sąd uznał za udowodnione, dowodów, na których się oparł, i przyczyn, dla których innym dowodom odmówił wiarygodności i mocy dowodowej, oraz wyjaśnienie podstawy prawnej wyroku z przytoczeniem przepisów prawa.

W ocenie Sądu Okręgowego, za zasadny należało uznać, zarzut naruszenia przez Sąd I instancji zasady wyrażonej w art. 233 § 1 k.p.c., która nakazuje, aby sąd ocenił wiarygodność i moc dowodów według własnego przekonania na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego w sprawie materiału dowodowego. Celem i zadaniem Sądu I instancji rozpoznającego sprawę merytorycznie jest dokonanie określonych ustaleń faktycznych, pozytywnych bądź negatywnych i ostateczne ustalenie stanu faktycznego stanowiącego podstawę rozstrzygnięcia. Ocena wiarygodności i mocy dowodów przeprowadzonych w rozpoznawanej sprawie wyraża zatem istotę sądenia w części obejmującej ustalenie faktów, ponieważ obejmuje rozstrzygnięcie w zakresie przeciwnych twierdzeń stron, na podstawie własnego przekonania sędziego, powziętego w wyniku bezpośredniego zetknięcia się ze świadkami, stronami, dokumentami i innymi środkami dowodowymi. Ocena Sądu powinna odpowiadać regułom logicznego rozumowania, wnioskowania, oraz uwzględniać zasady doświadczenia życiowego, wyznaczającego granice dopuszczalnych wniosków i stopień prawdopodobieństwa ich wystąpienia w danej sytuacji. Zastosowanie swobodnej oceny dowodów ma zatem na celu ustalenie elementów podstawy faktycznej powództwa zgłoszonego w postępowaniu sądowym. Sąd musi bowiem przed rozstrzygnięciem o żądaniach stron ustalić czy ich twierdzenia o faktach znajdują podstawę w materiale dowodowym czy też nie. Swobodna ocena dowodów pozwala zatem w przypadku sprzeczności wniosków płynących z przeprowadzonych dowodów, np. sprzecznych zeznań świadków, jednym dać wiarę, a innym odmówić waloru wiarygodności. Jak trafnie wskazał Sąd Najwyższy w wyroku z dnia

31 marca 2004 roku, sygn. III CK 410/01) z dwóch przeciwstawnych źródeł wiedzy o zdarzeniach faktycznych, Sąd ma prawo oprzeć swoje stanowisko w sprawie, wybierając to, które uzna za bardziej wiarygodne, korzysta bowiem ze swobody w zakresie oceny dowodów. Stosując tę zasadę według własnego przekonania, sąd jest zobowiązany jednocześnie przestrzegać zasad logicznego rozumowania, a więc może z zebranego materiału dowodowego wyciągać wnioski wyłącznie logicznie uzasadnione. Sąd może dać wiarę tym lub innym dowodom, czyli swobodnie oceniać dokumenty, zeznania świadków, zeznania stron, opinie biegłych, nie może jednak na tle tych dowodów budować wniosków, które z nich nie wypływają. Przy ocenie dowodów, tj. ich wiarygodności i mocy, istotną rolę odgrywają zasady doświadczenia życiowego. Wszechstronne rozważenie materiału zebranego w sprawie oznacza przy tym uwzględnienie wszystkich dowodów przeprowadzonych w postępowaniu oraz wszystkich okoliczności towarzyszących przeprowadzeniu poszczególnych środków dowodowych, a mających znaczenie dla ich mocy i wiarygodności (stanowisko takie zajął Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 23.06.2003 roku, sygn. V CKN 417/01, niepubl.).

W tym zakresie należy brać pod uwagę cały materiał sprawy. W wyniku swobodnej oceny dowodów sąd dokonuje selekcji zebranego materiału dowodowego pod kątem widzenia istotności poszczególnych jego elementów. Dalszym założeniem prawidłowej oceny dowodów jest ich poprawna interpretacja, np. wykładnia dokumentu, wykładnia zeznań świadków.

Wnikliwa analiza zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego prowadzi do wniosku, iż w niniejszej sprawie Sąd Rejonowy oceniając materiał dowodowy popełnił błędy zarówno przy ustaleniu stanu faktycznego jak i przy ocenie części dowodów, na skutek czego nie wyprowadził słusznych wniosków jurydycznych, gdyż nie wszystkie konkluzje Sądu i ostateczne rozstrzygnięcie w sprawie, nie znajdują odzwierciedlenia w zgromadzonym materiale dowodowym.

W szczególności, jak słusznie podniósł apelujący, Sąd Rejonowy zasądzając od pozwanego na rzecz powoda odszkodowanie z tytułu niewydania w terminie świadectwa pracy, dysponował jedynym dowodem osobowym -z przesłuchania powoda. Powód w tym przesłuchaniu wyjaśnił, iż prowadził działalność gospodarczą lecz z powodu braku świadectwa pracy od pozwanego nie mógł jednocześnie wraz z prowadzeniem tej działalności gospodarczej podjąć dodatkowej pracy, a w konsekwencji był zmuszony do uiszczania składek na ubezpieczenia społeczne w zwiększonej wysokości. Poza wskazanym dowodem osobowym, Sąd Rejonowy dysponował także dowodami z dokumentów, w tym umową o pracę z dnia 20 lipca 2013 roku zawartą pomiędzy powodem i pozwanym na okres próbny, umową o pracę z dnia 20 września 2013 roku zawartą pomiędzy ww. na czas nieokreślony. W oparciu o treść obydwu umów, Sąd Rejonowy bezsprzecznie poczynił prawidłowe ustalenia, iż miesięczne wynagrodzenie powoda z tytułu pracy na stanowisku dyrektora handlowego, opiewało na kwotę 2.000,00 złotych brutto miesięcznie. Na podstawie zaś dokumentu zatytułowanego „rozwiązanie umowy o pracę bez wypowiedzenia z winy pracodawcy” z dnia 12 marca 2014 roku, Sąd Rejonowy prawidłowo ustalił, iż pracownik H. R. zakończył zatrudnienie u pozwanego z powodu niewypłacania przez pracodawcę wynagrodzenia począwszy od listopada 2013 roku. Na marginesie Sąd Okręgowy zauważył, iż w oparciu o dokumentację złożoną przez powoda Sąd Rejonowy mógł stwierdzić, iż pracownik złożył oświadczenie o rozwiązaniu umowy o pracę za pośrednictwem operatora pocztowego w dniu 12 marca 2014 roku. Pracodawca potwierdził natomiast odbiór przedmiotowej korespondencji od pracownika w dniu 2 kwietnia 2014 roku. Nie uszło uwadze tutejszego Sądu Okręgowego, iż z informacji KRS spółki (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W. wynika, iż osobą uprawnioną do reprezentacji tej spółki jest S. M.- prezes zarządu. Co prawda, okoliczności dotyczące sposobu dostarczenia dokumentów o rozwiązaniu stosunku pracy przez powoda, nie miały naczelnego znaczenia w zakresie rozpoznania wywiedzionych roszczeń powoda, nie mniej jednak, nie odniesienie się w uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia do całości dokumentacji dotyczącej stosunku pracy powoda i pozwanego, świadczy zdaniem Sądu o nie dokonaniu pełnej oceny materiału dowodowego.

Sąd Okręgowy analizując ocenę dowodów przedstawioną przez Sąd I instancji, a także zastosowanie zasady swobodnej oceny materiału dowodowego uznał, iż stanowisko Sądu Rejonowego wyrażone w uzasadnieniu wyroku z dnia 10 marca 2016 roku, w jednej kwestii przeczy regułom

poprawnego wnioskowania, interpretowania i wykładni zgromadzonych informacji, wynikających przede wszystkim z przesłuchania powoda. Należy zauważyć, iż powód z żaden sposób nie udowodnił okoliczności, iż nie mógł podjąć kolejnej pracy z powodu braku świadectwa pracy, jakiego nie wydał mu pozwany, w tym pracy, za którą potencjalny pracodawca oferował mu wynagrodzenie w wysokości 5.000,00 złotych- powód nie przedstawił w tym zakresie żadnych dowodów poza własnym oświadczeniem i własnymi twierdzeniami, które w ocenie tutejszego Sądu nie mają pokrycia w pozostałym materiale dowodowym. W tym miejscu należy podkreślić, iż zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Sądu Najwyższego, w tym uzasadnieniem wyroku Sądu Najwyższego z dnia 17 września 1946 roku w sprawie III C 719/45, przesłuchanie stron, jest tylko posiłkowym dowodem: sąd może zarządzić przesłuchanie stron dopiero wtedy, gdy inne środki dowodowe zostały już wyczerpane lub gdy dowodów brak a fakty sporne pozostały nie wyjaśnione, tzn. gdy sąd nie może na podstawie sprawdzonych dowodów powziąć przekonania o prawdziwości albo nieprawdziwości spornych faktów, istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy. Jeżeli więc sąd na podstawie już sprawdzonych dowodów powziął przekonanie o prawdziwości lub nieprawdziwości istotnych a spornych faktów, to nie powinien zarządzać przesłuchania stron, chociażby strona wnosila o to pragnąc w drodze tej obalić inne dowody; w przypadku takim sąd uzasadni oddalenie wniosku o przesłuchanie stron tym, że fakt sporny został już wyjaśniony. Nie stosuje się wówczas zasady, że nie można przesądzać wyniku dowodu, gdyż przesłuchanie stron nie jest zwykłym dowodem, lecz dowodem posiłkowym jedynie na wypadek braku lub niedostateczności innych dowodów. Przedmiotem przesłuchania stron mogą być tylko fakty sporne, które sąd uważa za nie wyjaśnione, z pominięciem innych faktów.

W ocenie Sądu Okręgowego, z uzasadnienia wyroku Sądu Rejonowego, nie wynika z dostateczną jasnością, czy Sąd wziął pod uwagę powyższe zasady. Niewątpliwie Sąd I instancji nie dysponował materiałem dowodowym w postaci świadectwa pracy wystawionego przez pozwanego za okres zatrudnienia powoda, zaś pozwany nie przedstawił akt osobowych pracownika, a zatem przesłuchanie powoda na okoliczność nieotrzymania przedmiotowego świadectwa pracy, było prawidłową decyzją Sądu I instancji, zmierzającą do ustalenia, czy powód rzeczywiście nie dysponował świadectwem pracy. Postępowanie Sądu jest w tym zakresie tym bardziej zasadne, iż pozwana nie brała, pomimo prawidłowego zawiadomienia o toczącym się postępowaniu, aktywnego udziału w sprawie. Poza wniesieniem sprzeciwu i twierdzeń zawartych w tym sprzeciwie, jakoby pozwany „przekazał powodowi świadectwo pracy”, osoba reprezentująca pozwanego nie stawiała się w Sądzie, a tym samym nie wypowiedziała się o okolicznościach rozwiązania stosunku pracy z powodem. Należy zwrócić uwagę, iż z informacji KRS złożonej do akt sprawy wynikało, iż spółka (...) Sp. z o.o. była reprezentowana przez S. M.- prezesa zarządu, a adresem, pod którym spółka funkcjonowała w obrocie prawnym była ul. (...) w W.. W toku postępowania Sąd Rejonowy kierował do pozwanego wszelkie zawiadomienia i wezwania o terminach rozpraw na powyższy adres wynikający z informacji KRS. Należy zatem uznać za chybiony zarzut pozwanego polegający na naruszeniu przez Sąd Rejonowy regulacji doręczania zawiadomień o terminie rozprawy, wynikającego z art. 149 k.p.c. Pozwany nie odbierał korespondencji o zawiadomieniu na pierwszy termin rozprawy, a także ostatni termin- poprzedzający wydanie wyroku z dnia 10 marca 2016 roku, a tym samym Sąd Rejonowy uznał korespondencję za doręczoną w myśl przepisu art. 139 k.p.c. Natomiast pozwany odebrał pod powyższym adresem korespondencję dotyczącą zawiadomienia o terminie rozprawy wyznaczonej na dzień 14 stycznia 2016 roku, jednakże również nie stawiał się w Sądzie. Powyższe, a także okoliczność, nienadesłania przez pozwanego jakiegokolwiek dokumentacji dotyczącej zatrudnienia powoda, jednoznacznie świadczy zdaniem Sądów obydwu instancji o nieudowodnieniu przez pozwanego, iż faktycznie wydał powodowi świadectwo pracy, dlatego też dopuszczenie dowodu z przesłuchania powoda na okoliczność tych działań pozwanego, było konieczne i uzasadnione. Zasadne jest wobec tego orzeczenie Sądu Rejonowego w zakresie nakazania pozwanemu wydania świadectwa pracy.

Powód natomiast w żaden sposób nie udowodnił okoliczności, iż nie mógł podjąć kolejnej pracy z powodu braku świadectwa pracy. Nie przedstawił w tym zakresie żadnych dowodów takich jak: oferty pracy, czy potwierdzenia odbycia spotkań rekrutacyjnych, a złożył jedynie własne oświadczenie, o utracie możliwości zarobkowania z winy pozwanego, które nie ma pokrycia w pozostałym materiale dowodowym. W powyższym zakresie zdaniem Sądu Okręgowego, Sąd Rejonowy nie dysponował, żadnym wiarygodnym materiałem dowodowym, a posiłkowanie się w ustaleniach faktycznych treścią przesłuchania powoda, który w zasadzie podtrzymał tylko swoje stanowisko o

poniesionej szkodzi, lecz w żaden sposób jej nie wykazał, było w ocenie Sądu Okręgowego postępowaniem, wadliwym i zbyt daleko idącym w swych skutkach jurydycznych. Należy zauważyć, iż zgodnie z art. 97 § 1 k.p. w związku z rozwiązaniem lub wygaśnięciem stosunku pracy pracodawca jest obowiązany niezwłocznie wydać pracownikowi świadectwo pracy. W myśl art. 99 § 1 k.p. pracownikowi przysługuje roszczenie o naprawienie szkody wyrządzonej przez pracodawcę wskutek niewydania w terminie lub wydania niewłaściwego świadectwa. Z użytego w § 2 art. 99 k.p. sformułowania odszkodowanie "przysługuje w wysokości wynagrodzenia za czas pozostawania bez pracy z tego powodu" wynika, że szkoda ta polega na utracie zarobków w związku z pozostawaniem bez pracy. Pracodawca będzie zatem ponosił przewidzianą w cytowanej normie odpowiedzialność, jeżeli pomiędzy niewydaniem w terminie lub wydaniem niewłaściwego świadectwa a zaistniałą szkodą wystąpi związek przyczynowy. Chodzi w tym wypadku o normalne następstwa braku przedmiotowego dokumentu lub nieprawidłowości informacji w nim zawartej. Może to w szczególności polegać na odmowie zatrudnienia pracownika na określonym stanowisku z powodu niedostarczenia świadectwa potwierdzającego posiadanie wymaganego stażu pracy określonego rodzaju. Ciężar udowodnienia powyższych przesłanek spoczywa zgodnie z art. 6 k.c. na pracowniku. W ocenie Sądu Najwyższego w świetle art. 99 § 2 k.p. odszkodowanie z powodu niewydania w terminie lub wydania niewłaściwego świadectwa pracy przysługuje pracownikowi tylko wówczas, gdy nie mógł uzyskać z tego powodu nowej pracy pomimo podejmowanych w tym kierunku starań, co sam powinien udowodnić (Wyrok SN z dnia 10 listopada 1978 r., I PRN 107/78).

Analiza ustalonego przez Sąd Rejonowy stanu faktycznego pozwala na stwierdzenie, że żądanie przez powoda odszkodowania na podstawie art. 99 k.p. jest bezpodstawne, gdyż w toku procesu nie wykazał on związku przyczynowo- skutkowego, mogącego powiązać niewydanie przez pozwanego świadectwa pracy z poniesieniem przez powoda szkody. Zdaniem Sądu, powód nie wykazał, w jakakolwiek sposób, że szkoda po jego stronie w ogóle wystąpiła. Poczynione powyżej rozważania w kontekście obowiązujących regulacji prawnych bezsprzecznie przemawiają za faktem, że powód nie wypełnił wymaganych prawem przesłanek w przedmiocie wykazania istnienia szkody i jej wysokości, co skutkowało zmianą rozstrzygnięcia Sądu Rejonowego w zakresie odszkodowania za niewydanie w terminie świadectwa, poprzez oddalenie powództwa w tym zakresie zgodnie z treścią art. 386 § 1 k.p.c.,

Odnosząc się do rozstrzygnięcia Sądu Rejonowego w zakresie zasądzenia na rzecz powoda wynagrodzenia za pracę, Sąd Okręgowy zważył, iż strona pozwana nie załączyła ani do sprzeciwu, ani do apelacji żadnych dowodów potwierdzających okoliczność wypłacenia na rzecz powoda należnego mu wynagrodzenia pomimo, iż to ją obciążał ciężar dowodu w tym zakresie. Sąd Rejonowy, wydał w tym zakresie prawidłowe orzeczenia dotyczące obciążenia pozwanego obowiązkiem wypłaty należnych świadczeń. Sąd Okręgowy na marginesie zauważa, iż apelacja pozwanego jest lapidarna i nieprecyzyjna. Pozwana jedynie bardzo ogólnymi twierdzeniami zawartymi w apelacji, odnosiła się do trybu postępowania Sądu Rejonowego, natomiast nie przedstawiła żadnych uzasadnionych argumentów, a tym bardziej dowodów, w zakresie wypłacenia spornego wynagrodzenia a jedynie wniosła o przesłuchanie prezesa w charakterze strony. Ten dowód w ocenie Sądu Okręgowego jest spóźniony i dlatego został oddalony.

Sąd Okręgowy nie znalazł żadnych podstaw do uwzględnienia dalszego zarzutu apelacji pozwanego, tj. zarzutu naruszenia przez Sąd Rejonowy w jakimkolwiek zakresie zasad współżycia społecznego, stosownie do brzmienia art. 58 § 2 k.c. Należy podkreślić, iż zgodnie z podzielaną na gruncie niniejszej sprawy tezą Sądu Apelacyjnego w Białymstoku ujętą w uzasadnieniu wyroku z dnia 15 czerwca 2016 w sprawie III AUa 20/16 strona powołująca się na naruszenie zasad współżycia społecznego jest obowiązana wskazać, jakie zasady współżycia społecznego - w jej ocenie - zostały naruszone, po to, by Sąd mógł dokonać oceny stanu faktycznego

pod kątem tychże określonych zasad. Pozwana natomiast nie wykazała w apelacji jakie zasady współżycia społecznego zostały naruszone. W ocenie Sądu Okręgowego, w niniejszej sprawie nie zostały w żaden sposób naruszone zasady współżycia społecznego.

Nie znajdując podstaw do uzasadnienia dalszej argumentacji pozwanego, Sąd Okręgowy orzekł jak w sentencji wyroku, w punkcie 2, t.j. oddalił apelację.

SSO Renata Gąsior SSO Marcin Graczyk SSO Małgorzata Jarząbek